

PANKKIEN KRIISINRATKAISU- VALMIUDET 2024

Sisällysluettelo

PANKKIEN KRIISINRATKAISUJÄRJESTELMÄ

1. Johdanto	4
2. RVV:n tehtävät	6
3. Mitä pankin kaatuessa tapahtuu	7
3.1 Milloin pankki asetetaan kriisinratkaisuun.....	7
3.2 Miten RVV arvioi toimintojen kriittisyyttä	7
3.3 Miten RVV arvioi rahoitusvakausvaikutuksia	8
3.4 Mille pankeille sovellettaisiin kriisinratkaisutoimia	8
3.5 Mitä työkaluja RVV voi soveltaa kriisinratkaisussa	9
4. Miten kriisinratkaisuvalmiuksia kehitetään ja ylläpidetään	10
4.1 Miten suunnitelmat auttavat kriisinratkaisutilanteessa	11
4.2 Miten RVV arvioi pankkien kriisinratkaisuvalmiuksia	12
4.3 Miten kriisinratkaisuvalmiuksia testataan	13

PANKKIEN KRIISINRATKAISUVALMIUDET 2024

RVV:n arvio pankkien kriisinratkaisuvalmiuksista	15
1. Hallinto.....	16
2. Tappioiden kattamiskyky ja uudelleenpääomitus... ..	16
3. Likviditeetti ja varainhankinta kriisinratkaisussa.....	17
4. Toiminnallinen jatkuvuus ja pääsy rahoitusmarkkinainfrastruktuureihin.....	17
5. Tiedot ja tietojärjestelmät sekä arvonmääritykseen tarvittavat tiedot.....	18
6. Viestintä.....	18
7. Eroteltavuus ja toiminnan uudelleenjärjestäminen.....	19

Pankkien kriisinratkaisujärjestelmä

1. Johdanto

Pankit tarjoavat keskeisiä palveluja kansalaisille, yrityksille ja taloudelle. Lisäksi niillä on ratkaiseva välittäjän rooli eri maiden talouksissa. Tämän vuoksi pankkien taloudelliset vaikeudet on ratkaistava hallitusti, nopeasti ja tehokkaasti. Pankkien keskeinen rooli taloudessa ja yhteiskunnassa on historiallisesti tarkoittanut usein sitä, että taloudellisiin vaikeuksiin joutuneiden pankkien ei ole voitu sallia ajautua konkurssiin, vaan niiden kriittisten toimintojen sekä rahoitusvakauden turvaamiseksi on katsottu välttämättömäksi pelastaa pankit julkisin varoin.

Julkisen pankkituen myöntäminen kriisipankeille on historiallisesti johtanut negatiiviseen kierteseen, joka on osaltaan johtanut ylisuureen riskinottoon, kun pankkien johto ja pankkeihin sijoittaneet omistajat ja velkojat sekä muut rahoitusmarkkinoilla toimivat ovat alkaneet luottaa siihen, että vaikeuksiin ajautuneet pankit aina pelastetaan.

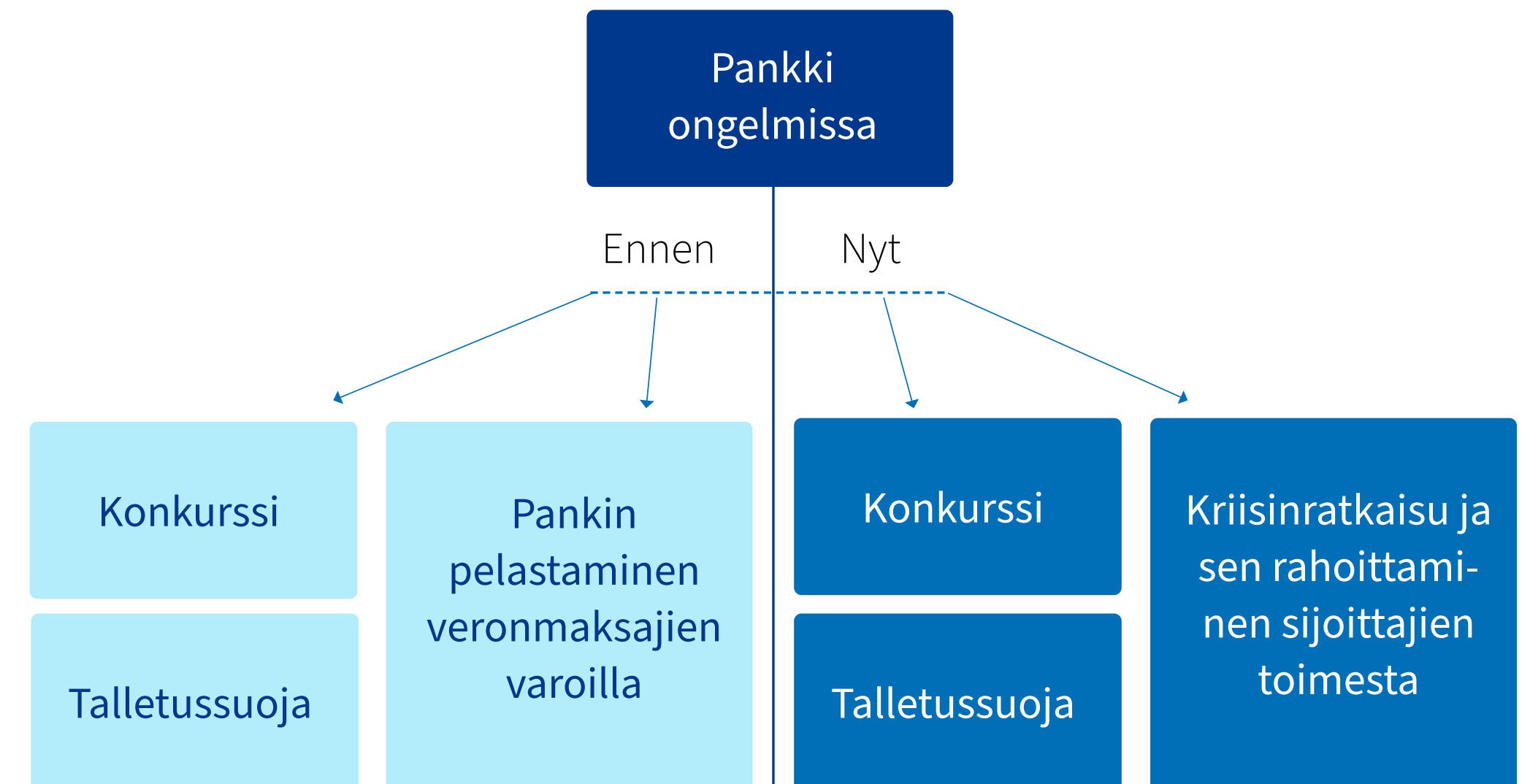
Ylisuuri riskinotto ja pankkien koon kasvu ovat edelleen johtaneet siihen, että pankkien pelastamisen kustannus on kasvanut niin suureksi, että se on johtanut uhkaan jopa valtioiden maksukyvyistä.

Pankkikriisit ovat usein myös liittyneet reaali-talouden ongelmiin, jolloin valtion varojen laajamittainen sitoutuminen pankkien pelastamiseen lama-aikoina on heikentänyt valtioiden finanssipoliittisia toimintamahdollisuuksia ja siten edelleen pahentaneet talouskriisejä.

Vuonna 2008 alkaneen globaalien finanssikriisien myötä pankkikriisien kustannusten katsottiin kasvaneen niin suuriksi, että kriisinhallintaa varten oli tarpeen luoda kokonaan uusi sääntelykehikko ja sen toimeenpanemiseksi tehokkaat viranomaisvaltuudet. EU:ssa uudistettu sääntely toimeenpantiin luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinhallintaa ja perustamalla pankkiunioni, jossa suurimpien pankkien valvontaa ja kriisinhallintaa koskeva päätöksenteko osoitettiin EU-tason viranomaisille. Pankkiunioniin osallistuvat tällä hetkellä euroalueen jäsenvaltiot sekä Romania ja Bulgaria.

Mikäli pankki joutuu vakaviin taloudellisiin ongelmiin, toimivaltainen kriisinhallintaviranomainen soveltaa kriisinhallintavälineitä kriittisten pankkipalvelujen jatkuvuuden varmistamiseksi ja rahoitusvakauden säilyttämiseksi. Tällaisessa tilanteessa pankin osakkeisiin ja velkoihin sijoittaneet henkilöt, yritykset, rahastot ja julkiset tahot rahoittaisivat toimenpiteitä, toisin kuin aikaisempien pankkikriisien yhteydessä, jolloin valtio rahoitti tarvittavia toimia veronmaksajilta kerätyillä varoilla.

Tavoitteena on paitsi julkisten varojen turvaaminen, myös pankkikriisien ennaltaehkäisy. Uskottavasti toimiva kriisinhallintajärjestelmä lisää pankkien, sijoittajien ja muiden sidosryhmien kannustimia hillitä epätervettä riskinottoa ja pyrkiä myös itse estämään ongelmien kärjistymistä liian pitkälle.

Kriisintarkaisujärjestelmän uskottavuus edellyttää, että viranomaiset ja pankit ovat hyvin varautuneita erittäin haastaviin ja nopeasti eteneviin kriisitilanteisiin. Lainsäädäntö edellyttää, että pankit ja viranomaiset laativat ennakkoon suunnitelmat kriisitilanteiden hallinnasta.

Pankki laatii itse elvytysuunnitelman, jonka valvoja tarkastaa ja hyväksyy. Elvytysuunnitelmassa pankin tulee itse suunnitella toimenpiteitä, joihin se voi turvautua toimintansa jatkuvuuden varmistamiseksi.

Kriisintarkaisuviranomainen puolestaan vastaa sellaisten kriisintarkaisutoimenpiteiden suunnittelusta, joihin voidaan ryhtyä, jos pankki on kaatumassa tai todennäköisesti kaatumassa, eikä pankin elinkelpoisuus voida palauttaa sen omilla tai pankkivalvonnallisilla toimenpiteillä.

Kriisintarkaisuviranomainen tekee laitoskohtaisia kriisintarkaisusuunnitelmia varten ennakoarvion siitä, aiheuttaisiko pankin päästäminen konkurssiin rahoitusjärjestelmälle yleisen edun vastaista epävakautta. Lisäksi kriisintarkaisuviranomainen kuvaa kriisintarkaisusuunnitelmissa, mitkä kriisintarkaisuvälineet soveltuisivat parhaiten, mikäli pankki joutuisi vakaviin taloudellisiin ongelmiin. Kriisintarkaisuviranomainen tunnistaa myös mahdollisia esteitä,

jotka saattaisivat haitata kriisintarkaisutoimien onnistunutta toteuttamista, mikäli niitä olisi tarpeen soveltaa.

Tässä raportissa toimivaltainen kriisintarkaisuviranomainen Suomessa, Rahoitusvakuusvirasto (RVV), kertoo nyt ensimmäistä kertaa, mille sen toimivaltaan kuuluville pankeille sovellettaisiin kriisintarkaisutoimia, mikäli pankki joutuu vakaviin taloudellisiin ongelmiin. Kriisintarkaisu konkurssin sijaan on välttämätöntä monen asiakkaan kannalta kriittisten pankkitoimintojen turvaamiseksi ja rahoitusvakuusvaikutuksen minimoimiseksi. Raportissa esitellään myös, miten pankkien toimintojen kriittisyyttä ja haitallisia rahoitusvakuusvaikutuksia arvioidaan.

Lisäksi RVV esittelee ensimmäistä kertaa myös arvion sen toimivaltaan kuuluvien pankkien kriisintarkaisuvalmiuksista. Arvioinnin tulokset osoittavat, että pankeissa tehty usean vuoden kehitystyö on tuottanut tulosta, eikä merkittäviä esteitä kriisintarkaisutoimien toteuttamiselle ole. Pankkien on kuitenkin edelleen kehitettävä prosessejaan, toimintatapojaan ja IT-järjestelmiään, jotta mahdollinen kriisintarkaisutilanne voidaan hoitaa sujuvasti.

Tallettajien turvaaminen

Talletussuojan piirissä olevat talletukset suojataan aina 100 000 euroon asti, joko pankin kriisihallinnossa tai talletussuojajärjestelmän kautta.

Rahoitusvakuuden turvaaminen

Pankki asetetaan kriisihallintoon, jos arvioidaan, että sen kaatuminen aiheuttaisi vakavia heijastusvaikutuksia muille pankeille tai rahoitusmarkkinoiden toimivuudelle.

Veronmaksajien turvaaminen

Pankin toiminnan uudelleenjärjestelyyn sovelletaan kriisintarkaisuvälineitä. Viranomaiset eivät saa suunnittelussa olettaa, että vaikeuksiin ajautuneelle pankille myönnettäisiin julkista pankkitukea.

2. RVV:n tehtävät

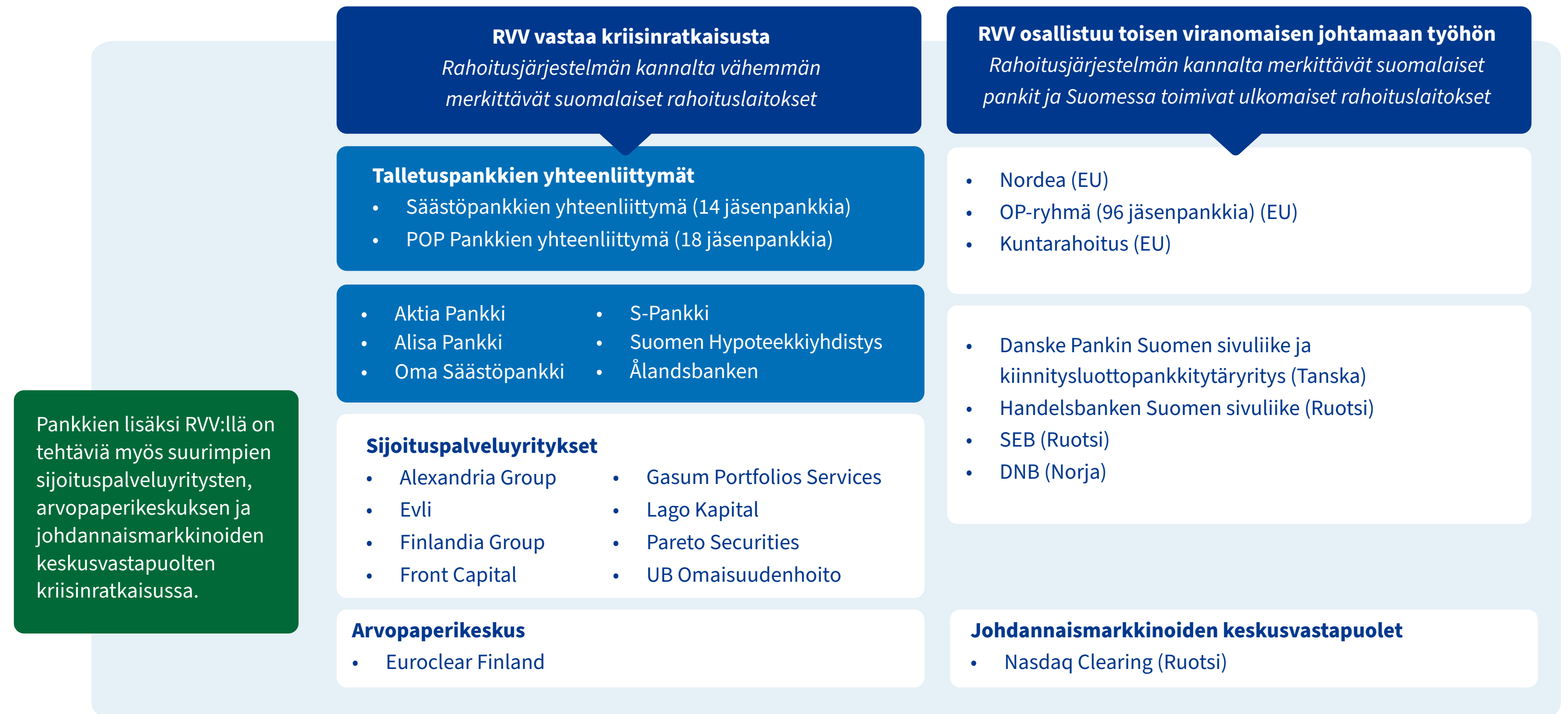
RVV on vuonna 2015 perustettu itsenäinen viranomainen, joka toimii Suomen kansallisena kriisinratkaisu- ja talletussuojaviranomaisena. Lisäksi virasto ylläpitää huoltovarmuustilijärjestelmää, joka osaltaan turvaa päivittäismaksamisen jatkuvuutta. Tässä raportissa keskitytään pankkien kriisinratkaisuun liittyvään työhön.

EU:n pankkiunionissa yhteinen kriisinratkaisuneuvosto, Single Resolution Board (SRB), vastaa suurimmista, rahoitusjärjestelmän kannalta merkittäviä pankeista (englanniksi Significant Institution, eli SI-laitos). Näiden pankkien parissa tehdään jatkuvaa työtä SRB:n vetämissä pankkikohtaisissa tiimeissä, joissa jäseniä on sekä SRB:stä että RVV:stä.

RVV:n vastuulla ovat pienemmät, rahoitusjärjestelmän kannalta vähemmän merkittävät pankit (englanniksi Less Significant Institution, eli LSI-laitos). Lisäksi RVV osallistuu pankkiunionin ulkopuolisissa maissa toimivien pankkien kriisinratkaisun suunnitteluun muiden kriisinratkaisuviranomaisten vetämissä rajat ylittävissä kriisinratkaisukollegioissa.

RVV:n rooli erilaisten rahoituslaitosten kriisinratkaisussa

Raportissa käsiteltävät laitokset

3. Mitä pankin kaatuessa tapahtuu

3.1 Milloin pankki asetetaan kriisinratkaisuun

Mikäli pankin taloudellinen tilanne heikkenee erittäin huonoksi, RVV:n on arvioitava, täyttyvätkö lainsäädännössä määritellyt kolme kriisinratkaisun edellytystä:

1. Finanssivalvonta tai RVV on arvioinut, että pankki on kaatumassa tai todennäköisesti kaatumassa eli nähdään, että pankki ei enää ole elinkelpoinen.
2. Pankin ongelmatilanteeseen ei ole mahdollista löytää kohtuullisessa ajassa yksityistä ratkaisua; esimerkkinä tilanne, kun saatavilla ei ole varteenotettavaa ostajaa, joka olisi valmis ostamaan pankin pyydetyllä hinnalla.
3. Kriisinratkaisu on yleisen edun mukaista eli nähdään, että kriisinratkaisutoimet ovat välttämättömiä kriisinratkaisutavoitteiden saavuttamiseksi.

Kriisinratkaisun katsotaan olevan yleisen edun mukaista silloin, kun on välttämätöntä varmistaa, että pankin kriittiset toiminnot jatkuvat, välttämään rahoitusvakausvaikutuksilta, julkisten varojen käyttö minimoidaan, suojattuja tallettajia ja suojattuja sijoittajia turvataan lainsäädännön mukaisesti, ja turvataan pankissa olevia asiakasvaroja. Kriisinratkaisutoimen-

piteiden katsotaan olevan tarpeen, jos pankin konkurssi uhkasi yhtä tai useampaa kriisinratkaisutavoitetta. Luvuissa 3.2 ja 3.3 kuvataan tarkemmin, miten RVV arvioi konkurssin vaikutuksia kahteen ensimmäiseen kriisinratkaisutavoitteeseen.

Jos kriisinratkaisun tavoitteet eivät ole uhattuna, RVV ei asettaisi pankkia kriisihallintoon, eikä soveltaisi siihen kriisinratkaisuvälineitä, vaan pankki asetettaisiin konkurssiin. Konkurssin yhteydessä RVV korvaisi kaikki suojatut talletukset 100 000 euroon asti. Talletussuojakorvaukset maksettaisiin RVV:n hallinnoiman talletussuojarahaston varoista. Kriisinratkaisussa talletussuojakorvausten maksaminen talletussuojarahastosta ei ole tarpeellista, koska lähtökohtaisesti peruspankkitoiminta jatkuu kriisinratkaisun jälkeen.

3.2 Miten RVV arvioi toimintojen kriittisyyttä

Pankissa on tyypillisesti monta erilaista toimintoa. Näihin kuuluvat esimerkiksi kotitaloustalletukset, asuntolainat, maksupalvelut, kaupankäynti pääomainstrumenteilla tai johdannaisilla sekä katettujen joukkovelkakirjalainojen liikkeellelasku.

RVV arvioi, että pankin toiminto on kriittinen, mikäli siihen kohdistuva häiriö vaikuttaa moneen kotitalouteen tai yritykseen, muihin pankkeihin tai markkinoilla toimiviin tahoihin, ja mikäli näillä osapuolilla ei ole mahdollisuutta saada vastaavia palveluita toiselta toimijalta riittävän nopeasti.

Toimintojen kriittisyyden arvioinnissa RVV hyödyntää pankkien vuosittain raportoimia tietoja, kuten tileillä olevia varoja, tilitapahtumien määriä ja asiakkaiden lukumääriä. Lisäksi RVV on kyselyjen avulla selvittänyt peruspankkipalvelujen käyttäjien aktiivisuutta ja riippuvuutta pankeista sekä pankkien valmiuksia ottaa vastaan uusia kotitalous- ja yritysasiakkaita.

Mitä useampi asiakas käyttää pankin palveluita toistuvasti, sitä suuremmat ovat häiriöstä aiheutuvat vaikutukset. Lisäksi mitä kauemmin muilla pankeilla kestää ottaa vastaan uusia asiakkaita, sitä vaikeammin toiminto on korvattavissa. Jos pankilla on enemmän niin kutsuttuja toistuvaissuoritteisia asiakkaita kuin muiden pankkien arvioidaan kykenevän ottaa

vastaan seitsemässä työpäivässä, talletus- ja maksupalvelutoiminnot arvioidaan kriittisiksi. Kyseinen arvio tehdään erikseen kotitalous-, pk-yritys ja suuryritysasiakkaille.

3.3 Miten RVV arvioi rahoitusvakausvaikutuksia

Pankin konkurssi voi uhata rahoitusvakautta monella tavalla. Pankki voi olla reaalityalouden tai rahoitusmarkkinoiden kannalta merkittävä. Pankin konkurssi voi tarttua muihin pankkeihin ja rahoitusmarkkinatoimijoihin suoraan tai epäsuorasti.

Pankkien merkittävyys

RVV arvioi pankkien merkittävyyttä käyttäen indikaattoreita, joita makrovakausvalvoja käyttää määrittäessään, mitkä pankit ovat kansallisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittäviä (englanniksi Other Systemic Important Institution, eli O-SII). Erityisesti pankin koko ja sen merkitys peruspankkitoiminnossa ovat RVV:ssa tarkastelun kohteena.

Suorat tartuntavaikutukset

RVV arvioi suoria tartuntavaikutuksia tarkastelemalla osakkeen omistajia ja sijoittajia velkainstrumentteihin. Samalla selvitetään, onko joukossa muita pankkeja, joiden saamiseen tarkastelukohteena olevan pankin konkurssi voisi vaikuttaa siinä määrin, että niiden taloudellinen tilanne heikentyisi huolestuttavasti. Lisäksi RVV arvioi rahoitusmarkkinoiden infrastruktuurin kautta mahdollisesti syntyviä tartuntakanavia. Esimerkiksi, jos pankki tarjoaa toiselle pankille pääsyä maksujärjestelmään, voi pankin konkurssi aiheuttaa ongelmia toiselle pankille.

Epäsuorat tartuntavaikutukset

Epäsuoria tartuntavaikutuksia pankin konkurssista voi syntyä esimerkiksi siitä, että muut pankit käyttävät

pankin liikkeelle laskemia katettuja joukkovelkakirjalainoja vakuutena varainhankinnassaan. Lisäksi epäsuoria tartuntavaikutuksia voi syntyä, jos konkurssin yhteydessä suojatut talletukset korvataan RVV:n hallinnoimasta talletussuojarahastosta. Mikäli rahaston varat eivät riitä pankin suojattujen talletusten maksamiseen, RVV perii muilta pankeilta ylimääräisiä talletussuojamaksuja. RVV arvioi näiden maksujen vaikutuksia muiden pankkien taloudelliseen tilanteeseen. Epäsuoria tartuntavaikutuksia voi syntyä myös, jos asiakkaat ja sijoittajat arvioivat, että muilla pankeilla on vastaavia ongelmia. Tällaisen epäilyksen todennäköisyys kasvaa, jos pankin liiketoimintamalli on samanlainen kuin ongelmassa olevalla pankilla.

3.4 Mille pankeille sovellettaisiin kriisinratkaisutoimia

Osana kriisinratkaisusuunnittelua RVV tekee ennakkollisen arvion kriisinratkaisutoimenpiteiden tarpeesta, mikäli pankki ajautuisi taloudellisiin ongelmiin. Menetelmä on lähtökohtaisesti sama kuin kriisitilanteessa, eli RVV arvioi konkurssimenettelyn vaikutuksia luvussa 3.1. kuvattuihin kriisinratkaisutavoitteisiin.

RVV varautuu haastavampiin olosuhteisiin teemmällä arviot toimintojen kriittisyydestä ja rahoitusvakausvaikutuksista kahdessa eri skenaariossa.

Ensimmäisessä skenaariossa RVV olettaa, että pankin konkurssi tapahtuu nykyolosuhteiden vallitessa. Toisessa skenaariossa RVV olettaa, että pankkisektorilla ja rahoitusmarkkinoilla vallitsee laaja järjestelmäkriisi. Järjestelmäkriisiskenaariona RVV käyttää SRB:n politiikan mukaisesti Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ja Finanssivalvonnan tuoreimissa stressitesteissä käytettyä heikkoa skenaariota.

Makrotalouden tilaa kuvaavien seikkojen lisäksi laskelmissa huomioidaan pankkien vakavaraisuus heikon skenaarion lopussa. Tällöin johtopäätös arviosta on herkemmin se, että kriisinratkaisu on konkurssimenettelyn sijasta yleisen edun mukaista. Huomioimalla arvioissa järjestelmäkriisiskenario on epätodennäköisempää, että lähestymistapaa joudutaan muuttamaan olosuhteiden muuttuessa kriisitilanteessa.

Tästä huolimatta on olemassa mahdollisuus, että johtopäätös kriisinratkaisun yleisestä edusta muuttuu kriisitilanteessa. Olosuhteet voivat erota merkittävästi siitä, mitä RVV on järjestelmäkriisiskenaarion avulla arvioissa huomioinut, ja lisäksi pankin toiminnan laajuus on saattanut muuttua merkittävästi sen jälkeen, kun

RVV on tehnyt edellisen arvion. Jos pankin asiakaskunta on esimerkiksi supistunut merkittävästi, on mahdollista, etteivät talletus- ja maksupalvelutoiminnot olekaan enää kriittisiä, jolloin näiden toimintojen jatkuvuuden varmistamiseen ei enää tarvita kriisinratkaisutoimia.

Vuoden 2024 kriisinratkaisusuunnittelusyklin aikana tehdyn toimintojen kriittisyys- ja rahoitusvakausvaikutusanalyysin perusteella RVV suunnittelee kriisinratkaisua viidelle sen toimivaltaan kuuluvalle pankille: Aktia Pankille, Oma Säästöpankille, POP Pankkien yhteenliittymälle, S-Pankille ja Säästöpankkien yhteenliittymälle.

Johtopäätös siitä, että kriisinratkaisu on yleisen edun mukaista, jos nämä pankit olisivat kaatumassa tai todennäköisesti kaatumassa, perustuu siihen, että näillä pankeilla kotitalous-, ja/tai pk-yritystalletustoiminnot sekä maksupalvelutoiminnot ovat kriittisiä, sekä siihen, että näiden pankkien osalta konkurssi uhkasi rahoitusvakautta, erityisesti laajemmassa rahoitusmarkkinoiden kriisitilanteessa.

Tehtyjen analyysien pohjalta RVV on myös voinut todeta, että kolmen sen toimivaltaan kuuluvan pankin osalta konkurssimenettely ei uhkasi aiemmin mainittuja kriisinratkaisutavoitteita. Alisa Pankin, Suomen Hypoteekkiyhdistyksen ja Ålandsbankenin osalta arvioidaan näin ollen, että ne voitaisiin kriisitilanteessa asettaa konkurssiin tai niiden toiminta voitaisiin ajaa alas muun tavanomaisen maksukyvyttömyysmenettelyn kautta. Tällöin tallettajien asema turvataan talletussuojajärjestelmän kautta.

3.5 Mitä työkaluja RVV voi soveltaa kriisinratkaisussa

RVV voi kriisinratkaisun yhteydessä käyttää neljää välinettä.

Jos sovelletaan bail-in-välinettä, pankki jatkaa toimintaansa itsenäisesti, ja velat järjestellään uudelleen viranomaisen toimesta. Kriisinratkaisun yhteydessä omistajien osakkeet ja pääomaehtoiset velkainstrumentit kirjataan aina alas. Näin pankin velkojat, ja ennen heitä osakkeenomistajat, vastaavat kriisin kustannuksista. Ei ole enää tarvetta käyttää julkisia varoja ja pankin vakavaraisuuden palauttamiseksi.

Jos sovelletaan liiketoiminnan myyntiä, siltapankkia tai omaisuudenhoitoyhtiötä, pankki ei jatka toimintaansa itsenäisesti, vaan kriittisten toimintojen jatkuvuus varmistetaan siirtämällä pankin varat ja velat toiselle osapuolelle.

Omaisuudenhoitoyhtiötä voidaan soveltaa ainoastaan toisen kriisinratkaisuvälineen soveltamisen yhteydessä. Esimerkiksi osa järjestämättömistä luotoista voidaan siirtää omaisuudenhoitoyhtiöön, eli niin sanottuun roskapankkiin, samalla kun muu varallisuus myydään toiselle pankille. Näin varmistetaan kriittisten toimintojen jatkuvuus. Jos ostajaa ei löydy riittävän nopeasti, toiminta, joka voitaisiin myöhemmin myydä, siirretään siltapankkiin.

Pankin houkuttelevuutta ostajan näkökulmasta voidaan parantaa myös kirjaamalla alas velkoja bail-in-välineen avulla.

RVV pitää bail-in-välineen soveltamista ensisijaisena ratkaisuna sen toimivaltaan kuuluvien pankkien kriisinratkaisussa. Viimeaikaiset pankkikriisit maailmalla ovat kuitenkin osoittaneet, että pankin likvideettiongelmiin bail-in-väline ei välttämättä ole kaikkein tarkoituksenmukaisin. Tämän vuoksi RVV suunnittelee myös liiketoiminnan myynnin, erityisesti osakekaupan, käyttöä kriisinratkaisussa. On tärkeää, että varaudutaan kaikenlaisiin kriiseihin.

RVV:n käytössä olevat kriisinratkaisuvälineet

Bail-in

Velkojen nimellisarvo kirjataan kokonaan tai osittain alas ja muunnetaan omiin varoihin luettaviksi eriksi.

Liiketoiminnan myynti

Laitoksen osakkeet tai varat ja velat siirretään kokonaan tai osittain toiselle laitokselle tai muulle taholle.

Siltapankki

Laitoksen varat ja velat siirretään kriisinratkaisuviranomaisen perustamaan ja hallinnoimaan väliaikaiseen laitokseen. Vaihtoehtoisesti laitoksen omistus voidaan keskittää väliaikaisesti viranomaisen perustamalle yhteisölle.

Omaisuudenhoitoyhtiö

Osa laitoksen varoista ja veloista siirretään erilliseen varainhoitoyhtiöön.

4. Miten kriisinratkaisuvalmiuksia kehitetään ja ylläpidetään

Viranomaiset ja pankit kehittävät ja ylläpitävät kriisinratkaisuvalmiuksiaan monella tavalla.

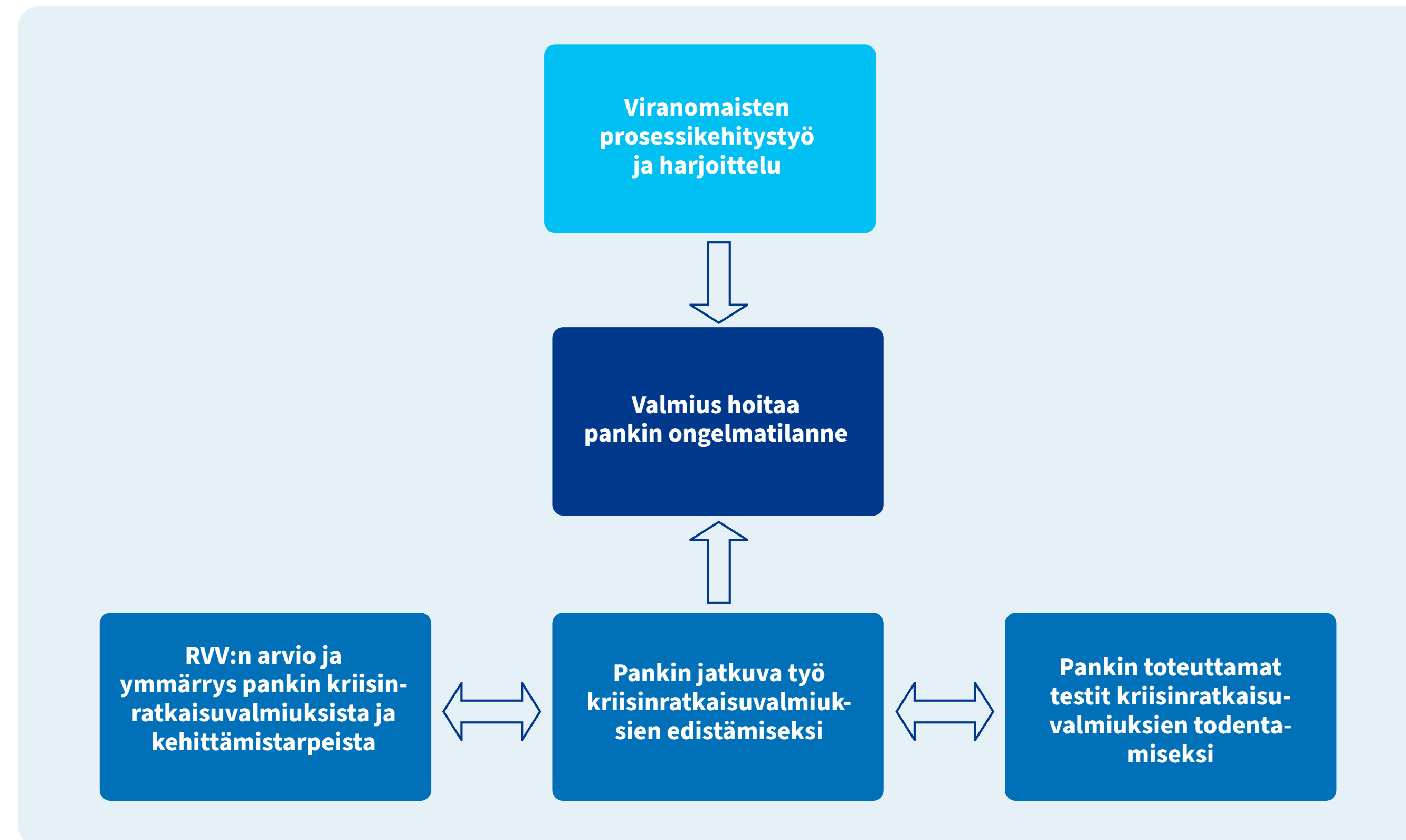
RVV päivittää pankkikohtaiset kriisinratkaisusuunnitelmat pääsääntöisesti kerran vuodessa. Pankit osallistuvat suunnittelutyöhön tiiviisti kehittämällä kriisinratkaisussa tarvittavia prosesseja ja toimintatapoja, ja selvittämällä avoinna olevia kysymyksiä keskusteluissa RVV:n kanssa. Pankkien tekemän ennakkolisen varautumistyön merkitys on huomattava, jotta mahdollinen kriisinratkaisutilanne saataisiin hoidettua tehokkaasti ja hallitusti.

Suunnittelutyön yhteydessä RVV tunnistaa mahdollisia kriisinratkaisutoimien toteuttamisen esteitä pankissa ja arvioi, onko pankin kehitystyö mahdollisten esteiden poistamiseksi edennyt toivotulla tavalla. Tämä vuotuinen arvio mahdollistaa sen, että pankit ehtivät poistaa tunnistetut esteet hyvissä ajoin ennen mahdollista kriisinratkaisutilannetta.

RVV:n ohjeistuksesta pankkien tulee myös testata valmiuksiaan osoittaakseen, että kuvatut prosessit, toimintatavat ja IT-järjestelmät toimivat toivotulla tavalla mahdollisen kriisinratkaisutilanteen yhteydessä.

Lisäksi kriisinratkaisuviranomaiset ja muut rahoitusmarkkinaviranomaiset kehittävät omia prosessejaan ja harjoittelevat kriisinratkaisutilanteita varten.

Kriisinratkaisuvalmiuden kehittäminen ja ylläpito

4.1 Miten suunnitelmat auttavat kriisinratkaisutilanteessa

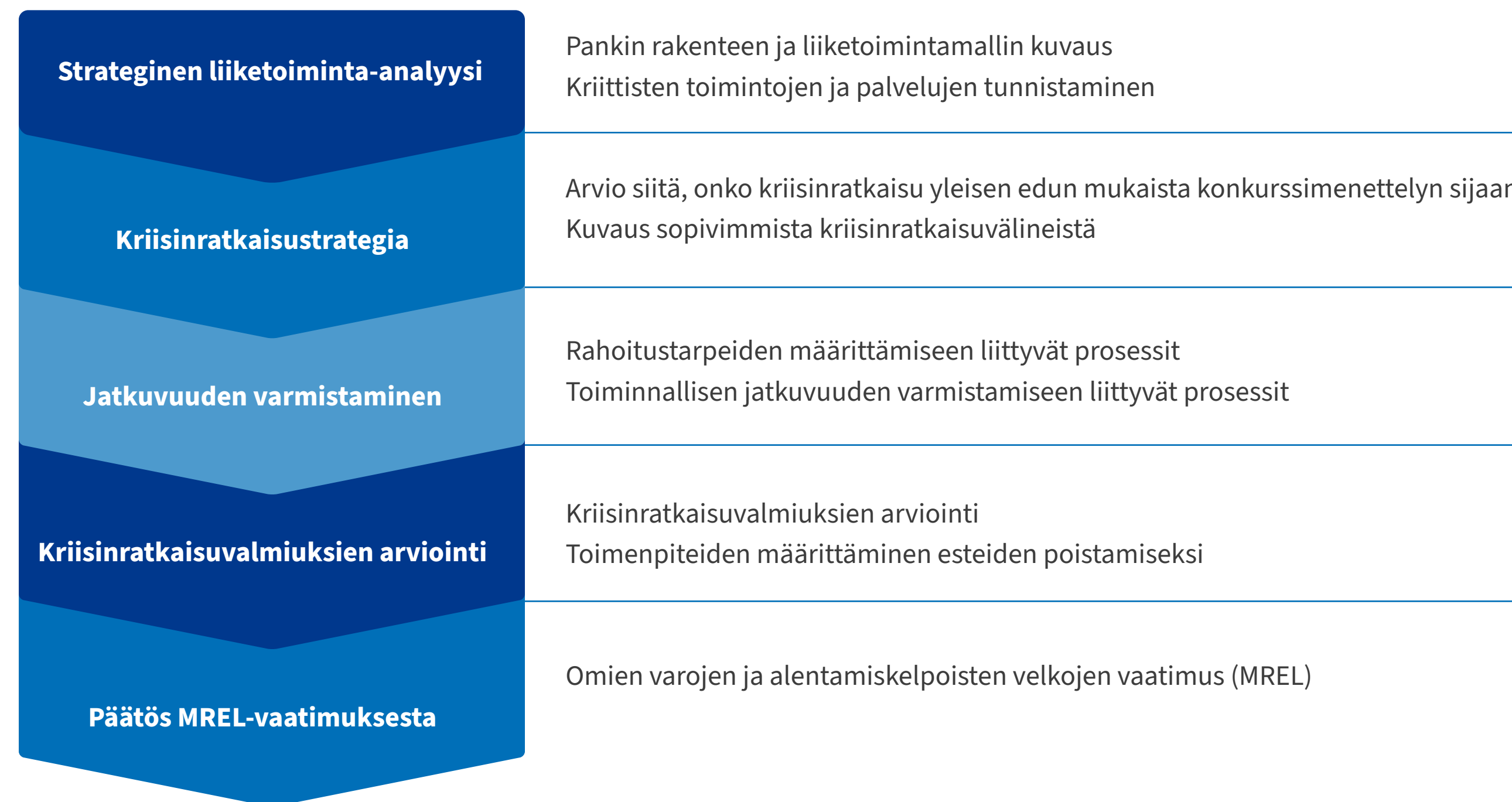
Kriisinratkaisusuunnitelma sisältää kuvauksen pankista sekä arvion toimintojen kriittisyydestä ja konkurssin rahoitusvakausvaikutuksista. Kuvaukset ja tehdyt arviot mahdollistavat sen, että RVV voi tilanteen niin vaatiessa laatia kyseiset kohdat kriisinratkaisussa tarvittavaan päätökseen nopeasti.

Lisäksi kriisinratkaisusuunnittelussa valmistaudutaan siihen, miten virasto toteuttaisi pankille parhaiten sopivat kriisinratkaisuvälineet ja miten pankin taloudellinen ja toiminnallinen jatkuvuus varmistettaisiin. Tehdyn työn pohjalta RVV arvioi pankin kriisinratkaisuvalmiuksia ja tunnistaa mahdollisia kriisinratkaisutoimien toteuttamisen esteitä.

Mikäli RVV katsoo, että kriisinratkaisu olisi tarpeen pankin ajautuessa taloudellisiin ongelmiin, pankille asetetaan omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vaatimus (englanniksi Minimum Requirement of own funds and Eligible Liabilities, MREL).

Ennen vuoden 2024 voimaan tullutta sääntelymuutosta RVV asetti MREL-vaatimukset myös niille laitoksille, jotka voitaisiin kriisitilanteessa asettaa konkurssiin tai joiden toiminta voitaisiin ajaa alas muun tavanomaisen maksukyvyttömyysmenettelyn kautta.

Kriisinratkaisusuunnitelman rakenne

4.2 Miten RVV arvioi pankkien kriisinratkaisuvalmiuksia

RVV arvioi pankkien kriisinratkaisuvalmiuksia käyttäen SRB:n menetelmää. Lähtökohtana on SRB:n laatima yksityiskohtainen listaus pankeille astetuista odotuksista, joita RVV soveltaa suomalaisille LSI-laitoksille suhteellisuusperiaate huomioiden.

Pankkeihin kohdistuvat odotukset kattavat seitsemän osa-aluetta, jotka on otettu käyttöön vaiheittain. Työ aloitettiin asettamalla pankeille MREL-vaatimukset, joilla voidaan kattaa tappioita ja tehdä uudelleenpääomitus kriisinratkaisussa. Tämän jälkeen muihin ulottuvuuksiin liittyviä odotuksia on lisätty vuosi vuodelta.

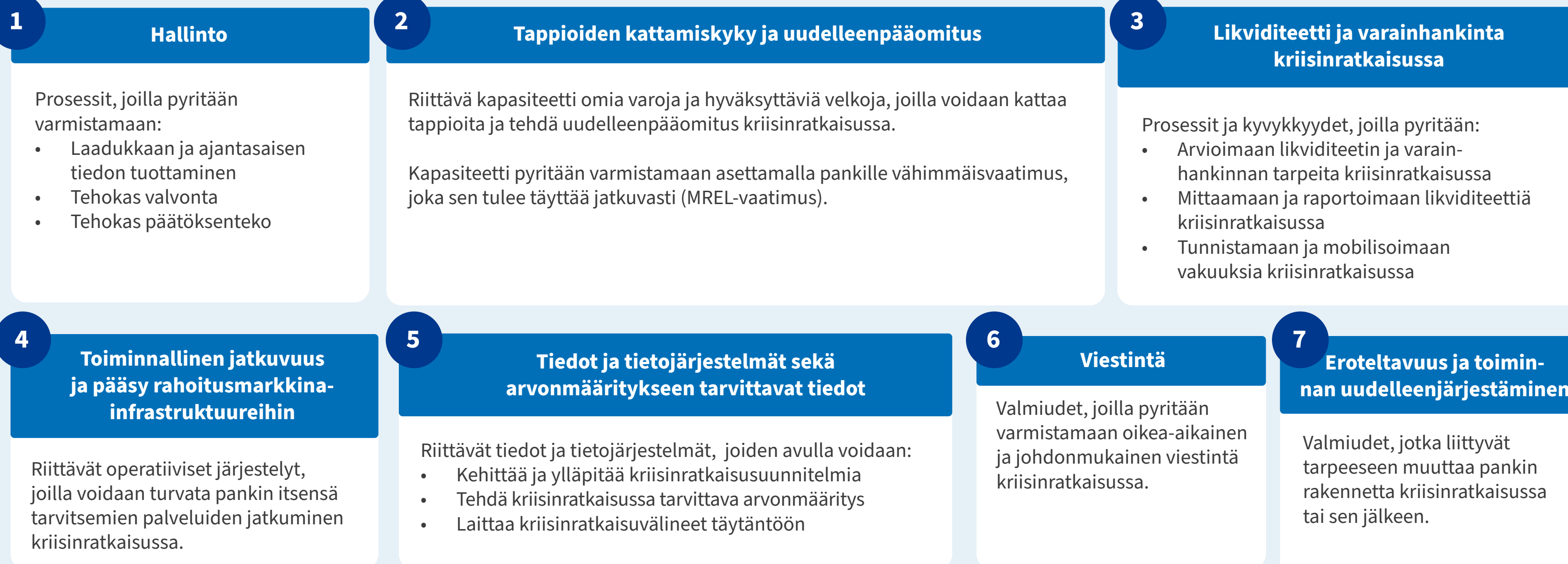
Pankkien tuli täyttää EBA:n asettamat kriisinratkaisuvalmiuksiin liittyvät vaatimukset vuoden 2024 alusta alken.

SRB on kehittänyt työkalun kriisinratkaisuvalmiuksien arvioinnin tueksi. Pankin kriisinratkaisuvalmiuksia arvioidaan vuoden 2024 suunnittelusyklin yhteydessä kussakin osa-alueessa kolmella tasolla. Ensimmäiseltä tasolta löytyvät hyvin perustavanlaatuiset odotukset, ja odotusten haasteellisuus kasvaa taso tasolta. RVV tekee arvion siitä, kuinka hyvin odotukset täyttyvät pankkien toimittaman dokumentaation perusteella. Tulevaisuudessa pankkien tekemien testien tulokset painavat arvioissa enemmän.

Sen lisäksi, että RVV arvioi pankkien kriisinratkaisuvalmiuksia, myös pankit tekevät siitä itsearvion. Tässä yhteydessä pankit laativat kehittämissuunnitelman siitä, miten ne aikovat varmistaa, että RVV:n asettamat odotukset täyttyvät annetussa ajassa. Kehitystyö liittyy muun muassa prosessien ja toimintatapojen tarkentamiseen ja kuvaamiseen sekä IT-järjestelmien kehittämiseen raportoinnin tueksi. Pankissa tehtävä laaja itsearvio ja kehitystyön suunnittelu lisäävät tietoisuutta kriisinratkaisuun liittyvistä odotuksista ja varmistavat, että kriisinratkaisuvalmiuksien parantamisesta tulee luonteva osa pankin kehitystyötä.

Mikäli kehitystyö kriisinratkaisuvalmiuksien varmistamiseksi ei ole toivottavalla tasolla, eikä pankki ole laatinut tilanteen korjaamiseen uskottavaa kehittämissuunnitelmaa, RVV voi käyttää valtuuksiaan. Tällöin RVV voi vaatia pankkia poistamaan niin kutsutun purettavuuden esteen, joka merkittävästi hankaloittaisi kriisinratkaisutoimien toteuttamista.

Pankkien kriisinratkaisuvalmiuksien osa-alueet

4.3 Miten kriisinratkaisuvalmiuksia testataan

Pankkien tulee testata kriisinratkaisuvalmiuksiaan. Tällä pyritään varmistamaan rakennettujen valmiuksien tarkoituksenmukaisuus sekä niiden ylläpito.

EBA on julkaissut kriisinratkaisuvalmiuksien testaamiseen liittyvän ohjeistuksen, jota RVV tulee soveltamaan toimivaltaansa kuuluviin pankkeihin. Ohjeistuksen tarkoituksena on varmistaa, että pankit testaavat valmiuksiaan säännöllisesti kriisinratkaisuviranomaisen määrittelemässä laajuudessa.

RVV toteutti ensimmäiset varsinaiset testaukset pankkien kanssa vuonna 2023, ja ne keskittyivät kriisinratkaisutilanteessa tarvittavien tietojen tuottamiseen. Vuoden 2024 aikana testaaminen kohdentui erityisesti varojen ja velkojen arvonmäärityksessä tarvittavan tiedon tuottamiseen ja toimittamiseen sekä likviditeetin raportointikykyyn. Testaus tulee jatkossa laajentumaan myös muille osa-alueille.

Pankit toimittavat RVV:lle suunnittelutyöhön tarvittavia tietoja esimerkiksi juridisesta ja toiminnallisesta rakenteestaan sekä sisäisistä ja ulkoisista kytköksistä ja velkarakenteestaan. Toimittamalla standardimuotoiset tiedot RVV:lle kerran vuodessa pankit ovat jo pitkään harjoitelleet kriisinratkaisutilannetta varten.

Pankkien kriisinratkaisuvalmiudet 2024

RVV:n arvio pankkien kriisinratkaisuvalmiuksista

RVV on arvioinut toimivaltaansa kuuluvien pankkien kriisinratkaisuvalmiuksia vuoden 2024 lopussa. Tässä raportissa esitetyissä arvioissa on mukana neljä pankkia: Aktia Pankki, POP Pankkien yhteenliittymä, S-Pankki ja Säästöpankkien yhteenliittymä. Kyseisten pankkien osalta RVV on useamman vuoden ajan arvioinut, että kriisinratkaisu olisi yleisen edun mukaista, mikäli pankki olisi kaatumassa tai todennäköisesti kaatumassa. Siksi pankit ovat jo jonkin aikaa kehittäneet kriisinratkaisuvalmiuksiaan RVV:n asettamien odotusten mukaisesti. Oma Säästöpankin kohdalla RVV:n arvio siitä, olisiko kriisinratkaisu yleisen edun mukaista, on muuttunut pankin koon kasvaessa viime vuosina. Siksi sen on täytettävä kriisinratkaisuvalmiuksiin liittyvät odotukset joidenkin vuosien siirtymäajan kuluessa.

Tehdyn arvion mukaan pankkien kriisinratkaisuvalmiudet ovat erityisen hyvät tappioiden kattamiskyvyn ja uudelleenpääomituksen sekä hallinnon osa-alueilla.

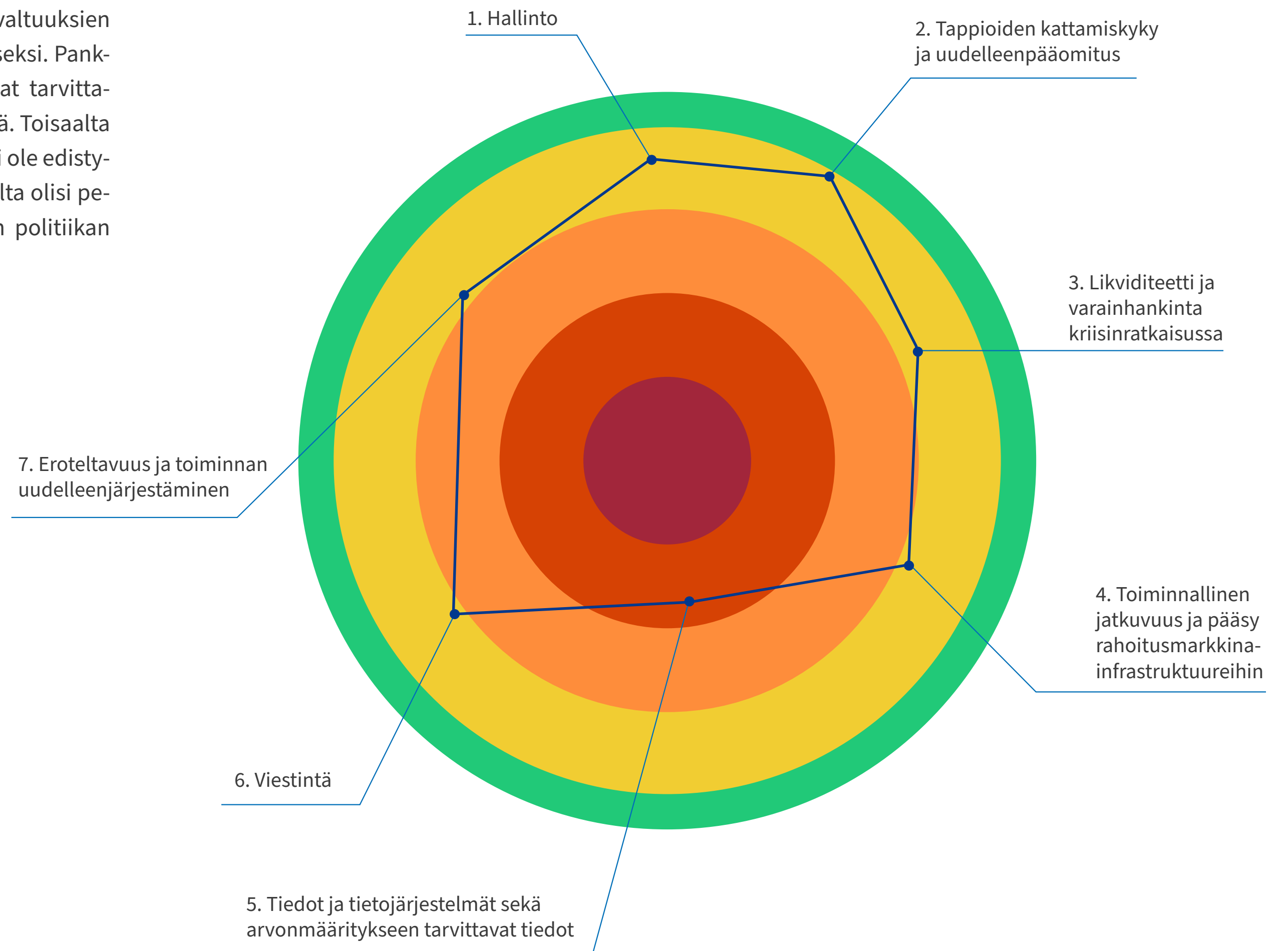
Muilla osa-alueilla pankeilla on edelleen parannettavaa. Erityisesti tarvittavien tietojen tuottaminen edellyttää pankeilta kehitystyötä myös jatkossa. Joidenkin osa-alueiden edistäminen voi vaatia järjestelmäinvestointeja, kun taas toisilla osa-alueilla puutteet voidaan korjata tarkentamalla prosessien ja toimintatapojen kuvauksia sekä kriisitilanteessa käytettäviä asiakirjoja.

Vaikka pankkien valmiuksissa on edelleen kehitettävää, RVV:n arvion mukaan mikään yksittäisistä puutteista, tai puutteet kokonaisuutena, eivät ole niin merkittäviä, että ne edellyttäisivät RVV:n valtuuksien käyttöä purettavuuden esteiden poistamiseksi. Pankkien omat kehittämissuunnitelmat tukevat tarvittavaa kriisinratkaisuvalmiuksien kehitystyötä. Toisaalta kriisinratkaisuvalmiuksien kehittäminen ei ole edistynyt niin hyvin, että yhdenkään pankin osalta olisi perusteltua alentaa MREL-vaatimusta SRB:n politiikan mukaisesti.

- Parhaat käytännöt
- Lieviä puutteita
- Puutteita
- Mahdollisia merkittäviä puutteita
- Merkittäviä puutteita

Tilanne joulukuulta 2024

Pankkien kriisinratkaisuvalmiudet vuoden 2024 lopussa

1. Hallinto

Mitä pankeilta odotetaan

Pankin kriisinratkaisutilanteeseen liittyvä päätöksenteko on tehokasta. Hallintojärjestelmät ja niihin liittyvät prosessit tukevat laadukkaan ja ajantasaisen tiedon tuottamista sekä kriisinratkaisun suunnittelussa että kriisinratkaisua toteutettaessa.

Miksi tämä on tärkeää kriisinratkaisutilanteessa

Jos pankin hallintojärjestelmät eivät tue kriisinratkaisutoimien valmisteluja ja toteuttamista, vastuujaako kriisinratkaisutilanteessa on epäselvää ja tekeminen pahimmassa tapauksessa kaootista, hidasta eikä tue kriisinratkaisutilanteen hoitamista.

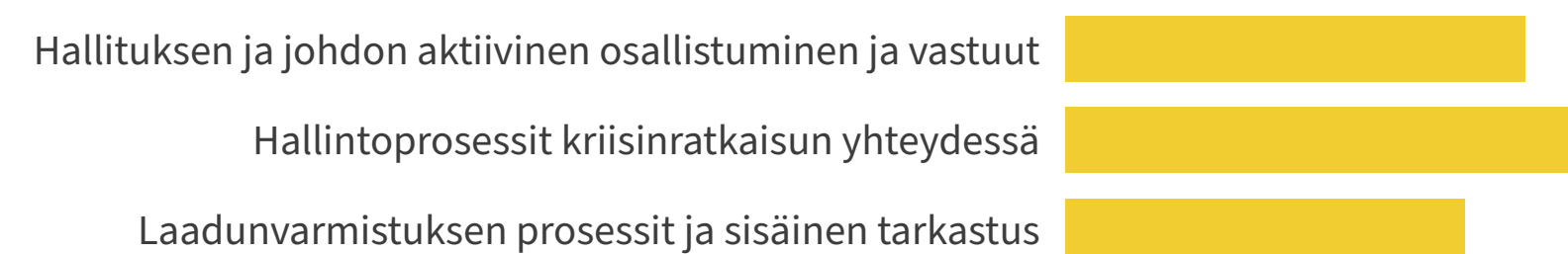
Missä pankit ovat edenneet erityisen hyvin

Pankit ovat tuottaneet vuosien aikana toimintaoppaita ja muita dokumentteja, joissa kuvataan kriisinratkaisusuunnittelun ja kriisinratkaisutilanteen hallintojärjestelyjä. Pankeilla on olemassa nimetyt vastuuhenkilöt kriisinratkaisua varten, ja kriisinratkaisuun tarvittava tieto kulkee pankkien sisällä.

Mitkä ovat pankkien suurimmat haasteet

Pankkien pitää edelleen parantaa hallintojärjestelyjen kuvauksia sen varmistamiseksi, että toimintatavat kriisinratkaisutilanteessa ovat kaikkien tiedossa. Kriisinratkaisuun liittyvien tietojen laadunvarmistusta ja dokumentointia on tarkennettava.

Millä tasolla kriisinratkaisuvalmiudet ovat

2. Tappioiden kattamiskyky ja uudelleenpääomitus

Mitä pankeilta odotetaan

Pankkien tulee varmistaa, että niillä on taseissaan riittävä määrä omia varoja ja hyväksyttäviä velkoja, joilla voidaan kattaa tappioita ja tehdä uudelleenpääomitus kriisinratkaisussa. Pankkien on jatkuvasti täytettävä niille asetettu MREL-vaatimus. Pankkien tulee myös varmistaa, että kolmansissa maissa liikkeelle laskettuja velkainstrumentteja on mahdollista alaskirjata tai muuntaa. Pankkien pitää kuvata toimintaoppaaseen, miten ne toimisivat tilanteessa, jossa RVV soveltaa bail-in-välinettä.

Miksi tämä on tärkeää kriisinratkaisutilanteessa

Jos pankin taseessa ei ole riittävästi omia varoja ja velkoja, joita voidaan kirjata alas tai muuntaa omiksi varoiksi bail-in-välineen avulla, kriisinratkaisutoimet

pitää rahoittaa toisella tavalla. Jos vaihtoehtoja ei ole olemassa, pankin vakavaraisuus kriisinratkaisutilanteen jälkeen jää liian alhaiseksi vaarantaen pankin elinkelpoisuutta ja houkuttelevuutta sijoittajien silmissä.

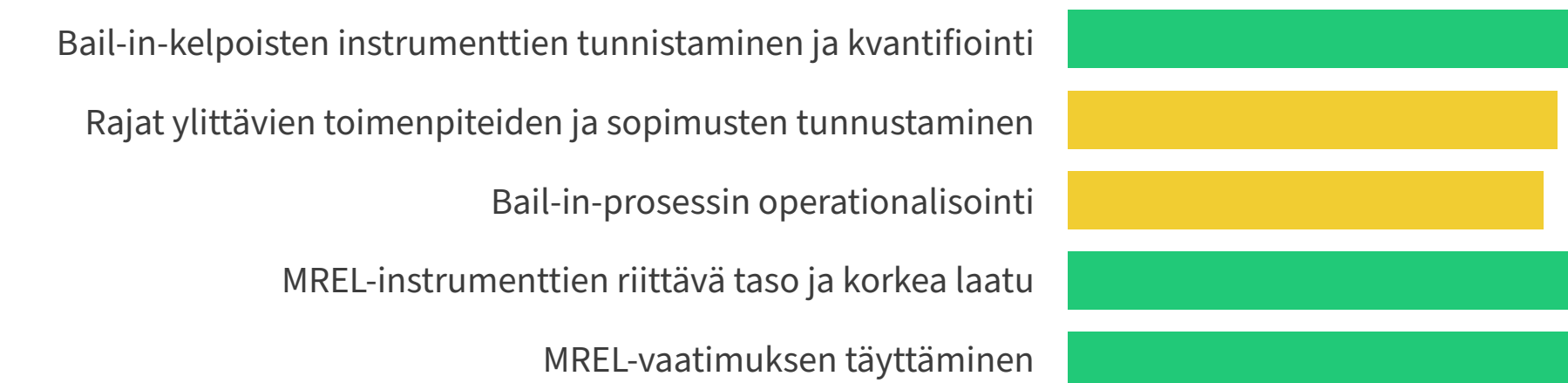
Missä pankit ovat edenneet erityisen hyvin

Pankit ovat jo useamman vuoden aikana täyttäneet MREL-vaatimukset sekä laatineet ja tarkentaneet toimintaoppaita, joissa kuvataan, miten pankin tulisi toimia kriisinratkaisussa.

Mitkä ovat pankkien suurimmat haasteet

Pankeilla ei ole suuria haasteita.

Millä tasolla kriisinratkaisuvalmiudet ovat

3. Likviditeetti ja varainhankinta kriisinratkaisussa

Mitä pankeilta odotetaan

Pankeilla tulee olla kyvykkyys ennustaa omaa likviditeettiään myös tilanteen kriisiytyessä. Pankilla tulee olla kyvykkyys ja prosessit tunnistaa omaisuuseriä, joita voidaan käyttää vakuutena hankittaessa likviditeettiä kriisinratkaisutilanteessa. Lisäksi pankilla tulee olla valmiudet raportoida likviditeettitilanteensa ja käytävissä olevien vakuuksien määrä viranomaiselle.

Miksi tämä on tärkeää kriisinratkaisutilanteessa

Jos viranomaisella ei ole ajantasaista ja oikeaa kuvaa pankin likviditeettitilanteesta eikä likviditeetin ennustetusta kehityksestä, voivat päätökset tarvittavista toimenpiteistä myöhästyä tai olla vääriä. Jos viranomaisella ei ole ajantasaista ja oikeaa kuvaa

omaisuuseristä, joita voitaisiin käyttää vakuutena kriisinratkaisutilanteessa, saattaa mahdollisia rahoituslähteitä jäädä käyttämättä hankaloittaen kriisinratkaisutoimien toteuttamista.

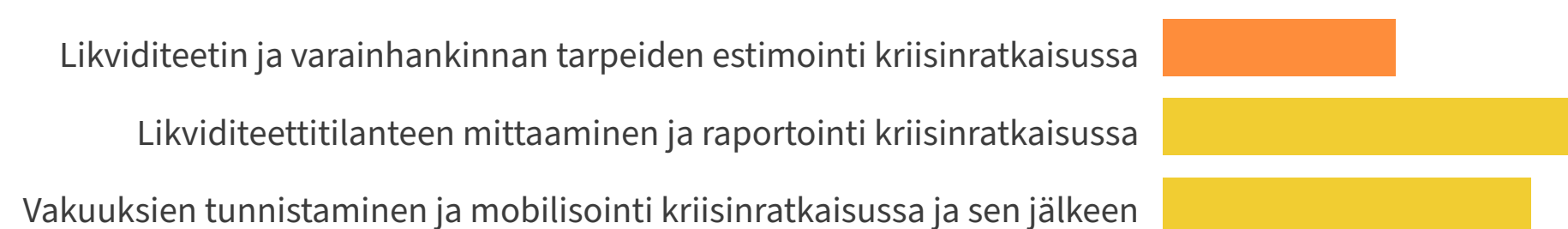
Missä pankit ovat edenneet erityisen hyvin

Pankit ovat pääsääntöisesti tunnistaneeet sellaiset omaisuuserät, joita voitaisiin käyttää vakuutena hankittaessa likviditeettiä sekä kuvanneet pääsääntöisesti prosessinsa näiden vakuuksien käyttämiseksi.

Mitkä ovat pankkien suurimmat haasteet

Pankkien kuvaamat likviditeettien ennustemenetelmät vaativat edelleen tarkennuksia.

Millä tasolla kriisinratkaisuvalmiudet ovat

4. Toiminnallinen jatkuvuus ja pääsy rahoitusmarkkinainfrastruktuureihin

Mitä pankeilta odotetaan

Pankin tulee määrittää toiminnalliseen jatkuvuuteen liittyvät prosessit, riskienhallinta ja hallintojärjestelyt. Pankin tulee ylläpitää listaa toiminnallisen jatkuvuuden kannalta merkityksellisistä sopimuksista sekä varmistaa näiden kriisinratkaisunkestävyys.

Pankeilla tulee olla kyvykkyys tunnistaa ja raportoida suorat ja epäsuorat kytkökset toiminnastaan rahoitusmarkkinainfrastruktuuriin, kuten maksujärjestelmiin. Jatkuvuussuunnitelmissa pankkien tulee kuvata vaatimukset merkityksellisten rahoitusmarkkinainfrastruktuuripalveluiden saatavuuden jatkumiseksi ja toimenpiteet kyseisten palvelujen saatavuuden turvaamiseksi.

Miksi tämä on tärkeää kriisinratkaisutilanteessa

Jos toiminnan jatkuvuuteen liittyviä seikkoja ei ole selvitetty etukäteen tai varmistettu, että pankin sopimukset ulkopuolisten palveluntarjoajien kanssa jat-

kuvat kriisinratkaisutilanteessa, pankin toiminta voi keskeytyä kriisinratkaisutoimia sovellettaessa.

Missä pankit ovat edenneet erityisen hyvin

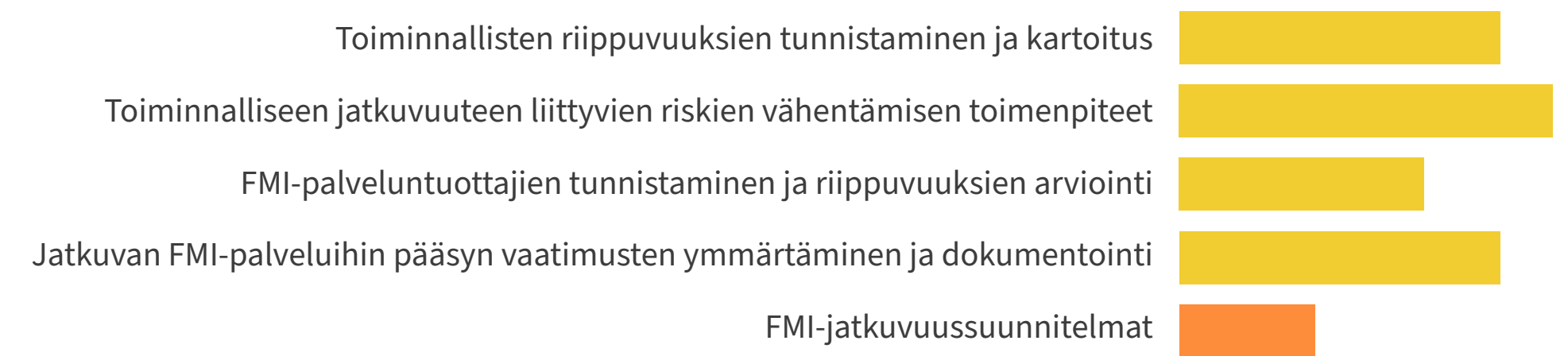
Pankit ovat määrittäneet toiminnalliseen jatkuvuuteen liittyviä prosesseja, riskienhallintaa ja hallintojärjestelyjä. Pankit ovat tunnistaneeet ja dokumentoineet merkityksellisiä palveluitaan ja ylläpitävät näitä koskevia sopimusrekisteriä. Pankit ovat toteuttaneet operatiiviseen jatkuvuuteen liittyvien riskien vähentämiskeinoja.

Pankit ovat tunnistaneeet ja raportoineet kytköksiä rahoitusmarkkinainfrastruktuuriin usein riittävällä tasolla.

Mitkä ovat pankkien suurimmat haasteet

Pankkien tulee edelleen parantaa rahoitusmarkkinainfrastruktuurin kytköksiin liittyviä jatkuvuussuunnitelmia sekä erityisesti määrittää ne toimenpiteet, joilla turvataan merkityksellisten rahoitusmarkkinainfrastruktuuripalvelujen saatavuus. Kriisitilanteessa tarvittavan tiedon saatavuus tulee varmistaa.

Millä tasolla kriisinratkaisuvalmiudet ovat

5. Tiedot ja tietojärjestelmät sekä arvonmäärittäykseen tarvittavat tiedot

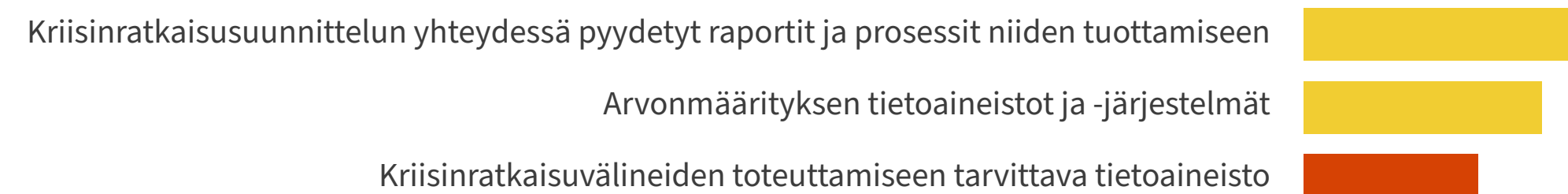
Mitä pankeilta odotetaan

Pankkien pitää pystyä toimittamaan tietoja, joiden avulla RVV voi kehittää ja ylläpitää kriisinratkaisusuunnitelmia, tehdä kriisinratkaisussa tarvittavat varojen ja velkojen arvonmäärittäykset ja soveltaa kriisinratkaisutoimia. Lisäksi pankeilta pyydetään kuvausta tietojen tuottamisen, kokoamisen ja toimittamisen prosesseista sekä niihin liittyvistä laadunvarmistuskontrolleista ja jatkuvuusjärjestelyistä. Pankilla tulee olla myös valmiudet tuottaa materiaalia virtuaaliseen tietohuoneeseen ostajaehdokkaita varten.

Miksi tämä on tärkeää kriisinratkaisutilanteessa

Jos pankki ei pysty toimittamaan tarvittavia tietoja kriisinratkaisutoimien valmisteluja ja toteuttamista varten, RVV:n on tehtävä päätöksiä puutteellisen ja pahimmassa tapauksessa virheellisen tiedon pohjalta.

Millä tasolla kriisinratkaisuvalmiudet ovat

Missä pankit ovat edenneet erityisen hyvin

Pankit ovat aloittaneet arvonmäärittäykseen tarvittavien tietojen testaamisen, mikä on parantanut tiedon laatua ja tiedon tuottamiseen liittyviä prosesseja.

Mitkä ovat pankkien suurimmat haasteet

Pankkien on edelleen kehitettävä valmiuksiaan virtuaalisen tietohuoneen pystyttämiseksi, jotta mahdollinen ostaja voi tutustua pankin tietoihin tietoturvalisessä ympäristössä. Pankeille ei olla vielä toimitettu tarkkaa kuvausta niistä tietopisteistä, joita RVV tarvitsee bail-in-välineen toteuttamista varten. Tähän liittyvä kehitystyö on pankeilla siten vielä edessä.

6. Viestintä

Mitä pankeilta odotetaan

Pankeilta odotetaan kuvausta hallintojärjestelyistä ja prosesseista, joilla pyritään varmistamaan oikea-aikainen ja johdonmukainen viestintä kriisinratkaisussa. Pankkien on laadittava kriisinratkaisua varten operatiivisia dokumentteja viestinnän käyttöön, kuten pohjia kriisinratkaisutilanteessa julkaistavista tiedotteista sekä valmiita listoja usein kysytyistä kysymyksistä kriisinratkaisutilanteessa.

Miksi tämä on tärkeää kriisinratkaisutilanteessa

Jos pankki ei ole varautunut kriisinratkaisun yhteydessä toteutettavaan viestintään, voivat sen kommentit medialle tai muu viestintä vaarantaa RVV:n kriisinrat-

kaisutoimien uskottavuutta ja pahimmassa tapauksessa ruokkia epäuskoa pankkisektoriin laajemmin.

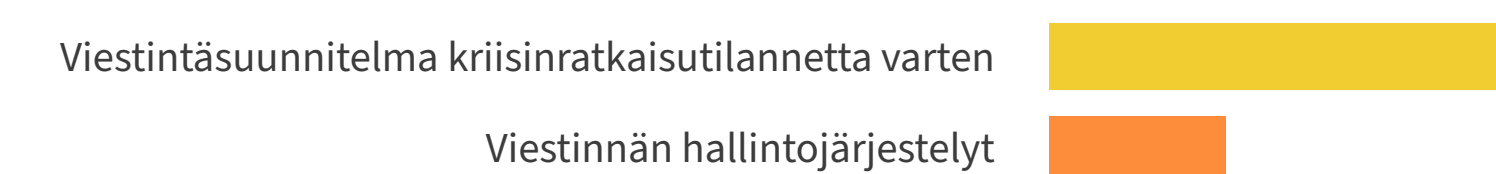
Missä pankit ovat edenneet erityisen hyvin

Pankit ovat luoneet suunnitelman siitä, miten viestintä toteutettaisiin kriisinratkaisutilanteessa. Pankit ovat suurimmilta osin määrittäneet viestinnän eri kohde-ryhmät ja eritelleet niille kohdistuvat pääviestit.

Mitkä ovat pankkien suurimmat haasteet

Pankit eivät vielä lähtökohtaisesti ole testanneet kriisinratkaisutilanteen viestintää. Lisäksi pankkien tulee kuvata viestinnän hallintojärjestelyt riittävällä tarkkuudella.

Millä tasolla kriisinratkaisuvalmiudet ovat

7. Eroteltavuus ja toiminnan uudelleenjärjestäminen

Mitä pankeilta odotetaan

Pankilla tulee olla kyky arvioida pankin osien eroteltavuutta myyntiä varten sekä arvioida markkinoiden kiinnostusta ostaa näitä osia. Pankilla tulee olla valmiudet laatia toiminnan uudelleenjärjestelysuunnitelma bail-in-välineen käytön yhteydessä.

Miksi tämä on tärkeää kriisinratkaisutilanteessa

Jos pankki ei toimita tarvittavia tietoja eri osien eroteltavuudesta ja markkinoitavuudesta, viranomaisen ei saa riittävästi tietoa arvioidakseen liiketoimintojen tai omaisuuserien eroteltavuutta kokonaisuudesta tai markkinoiden kiinnostusta ostaa näitä kokonaisuuksia. Tämä rajoittaa viranomaisen kykyä käyttää pankin tai sen osien myyntiä pankkikriisiä ratkaistaessa. Jos pankki ei ole osoittanut pystyvänsä laatimaan toiminnan uudelleenjärjestämissuunnitelmaa bail-in-väli-

neen käytön yhteydessä, mahdollisen kriisinratkaisun yhteydessä voi syntyä epävarmuutta sen kyvystä laatia ja toteuttaa kyseinen suunnitelma luotettavalla tavalla.

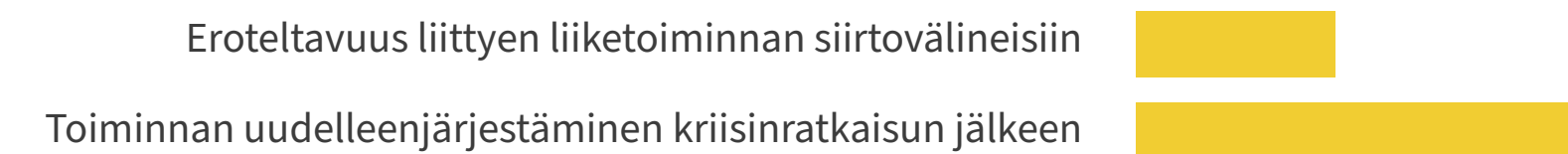
Missä pankit ovat edenneet erityisen hyvin

Pankkeja pyydettiin toimittamaan kattavat eroteltavuusanalysinsä vuoden 2024 lopussa. Näiden pohjalta pankkien valmiuksia tullaan arvioimaan vuoden 2025 aikana. Pankit ovat pääsääntöisesti kuvanneet valmiutensa laatia toiminnan uudelleenjärjestämssuunnitelma riittävällä tavalla.

Mitkä ovat pankkien suurimmat haasteet

RVV arvioi eroteltavuuteen liittyviä valmiuksia vuoden 2025 aikana.

Millä tasolla kriisinratkaisuvalmiudet ovat

RAHOITUSVAKAUSVIRASTO
VERKET FÖR FINANSIELL STABILITET
FINANCIAL STABILITY AUTHORITY

Rahoitusvakausvirasto

Työpajankatu 13
PL 70, 00581 Helsinki

www.rvv.fi
+358 295 253 500
rahoitusvakausvirasto@rvv.fi